

SLIČNOSTI I RAZLIKE IZMEĐU KLASIFIKACIJA VOZILA U BOSNI I HERCEGOVINI

Muhamed Barut, dipl. ing. saobraćaja, email: muhamed.b@ipi.ba

Dr. sc. Dragana Agić, dipl. iur, email: dragana.a@ipi.ba

Dr. sc. Fuad Klisura, dipl. ing. mašinstva, email: fuad.k@ipi.ba

Institut za privredni inženjering, d.o.o., Fakultetska 1, Zenica

Sažetak: U Bosni i Hercegovini su u primjeni dvije vrste klasifikacije može ih se nazvati „starom“ i „novom“ klasifikacijom. Jedna je u primjeni od 2007. godine i dalje se primjenjuje. Druga klasifikacija vozila je stupila na snagu 01.09.2020. godine. Cilj rada je da se prikažu sličnosti i razlike između klasifikacija vozila u Bosni i Hercegovini i otklone moguće nedoumice kod građana i stručne javnosti.

Ključne riječi: klasifikacija vozila, termini, definicije

SIMILARITIES AND DIFFERENCES BETWEEN VEHICLE CLASSIFICATIONS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

Abstract: In Bosnia and Herzegovina, two types of classification are in use, they can be called "old" and "new" classification. One has been in use since 2007 and is still in use. The second vehicle classification came into force on 01 September 2020. The aim of this paper is to show the similarities and differences between vehicle classifications in Bosnia and Herzegovina and to eliminate possible doubts among citizens and the professional public.

Keywords: vehicle classification, terms, definitions

1. UVOD

Na osnovu međunarodnih i domaćih propisa donesene su klasifikacije vozila u Bosni i Hercegovini. U osnovi klasifikacija vozila je detaljna podjela vozila na osnovu međunarodno propisanih i prihvaćenih kriterija. Za potrebno razumijevanje i dublju razradu napisanog potrebno je pročitati i klasifikacije vozila, a u tekstu su tačno navedeni izvori gdje se mogu pronaći klasifikacije vozila. U samom radu naglasak će biti stavljen na bitne detalje klasifikacija vozila, koje su u aktivnoj primjeni u Bosni i Hercegovini za koje su primjenjeni nazivi važeća (stara) i nova klasifikacija. Stupanjem na snagu Pravilnika o tehničkim pregledima vozila u 2007. godini definisane su klasifikacije vozila i mogućnosti njenih izmjena. Takve važeće klasifikacije vozila, može ih se nazvati „starim“, su u primjeni od 2007. godine i danas uz manje korekcije i izmjene. Stupanjem na snagu Pravilnika o izmjenama i dopunama pravilnika o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u saobraćaju na cestama, (Službeni glasnik BiH, broj 26/19 od 05.04.2019) donesene su nove i posljednje klasifikacije vozila u Bosni i Hercegovini. Treba naglasiti da je ovaj pravilnik stupio na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH“. Prema gore navedenom pravilniku nova klasifikacija trebala se primjenjivati za sva vozila koja se prvi put registruju u Bosni i Hercegovini počevši od 01.11.2019. godine. Urađen je cijeli niz pripremi i radnih sastanaka za adekvatnu primjenu novih klasifikacija, jer je veliki broj državnih i privatnih subjekata, koji koriste klasifikacije vozila u svom opisu posla (IDDEEA,

MUP, tehnički pregledi, homologacija, certifikacija itd.). Zvanično nova klasifikacija u Bosni i Hercegovini od strane svih subjekata je stavljena u primjenu od 01.09.2020. godine.

2. STARA KLASIFIKACIJA VOZILA

Prema Zakonu o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH, broj 6/06, 44/07, 84/09, 48/10, 8/17, 89/17, 9/18), te tada važećem podzakonskom aktu Pravilniku o tehničkim pregledima vozila (Službeni glasnik BiH, broj 13/07, 72/07, 74/08, 3/09, 76/09 i 29/11) u **prilogu 8. Elektronska forma dokaza o tehničkoj ispravnosti vozila obavezno treba da sadrži sljedeće podatke** kao Prilog I priloga 8. je donesena važeća klasifikacija vozila.²⁷ [1]

U dijelu priloga 8. gore navedenog Pravilnika u dijelu **IV TEHNIČKI PODACI O VOZILU** navedene su vrste vozila: MOTOCIKLI (L1 – L7); VOZILA ZA PRIJEVOZ PUTNIKA (M1 – M3); TERETNO VOZILO (N1 – N3); PRIKLJUČNO VOZILO (O1 – O4); TRAKTOR (T1 – T5); TRAKTOR SA GUSJENICAMA (C1 – C5); RADNA MAŠINA. Vrsta vozila se odabire iz ISTP na osnovu **ECE rezolucije** o vrstama vozila. [1]

Ova podjela vozila u poglavlju **IV TEHNIČKI PODACI O VOZILU** je bila bespotrebna, jer operativna i detaljna podjela vozila data je u klasifikacijama. U novom Pravilniku o tehničkim pregledima vozila taj dio je izbačen što se može vidjeti i u narednom poglavlju.

U predzadnjem stavu Priloga 8., koji je i baza na osnovu kojeg je kreirana važeća (stara) klasifikacija vozila je navedeno:

Kategorizacije po pojedinim stavkama iz eTP mogu se mijenjati i dopunjavati u skladu sa važećim **katalozima stručnih institucija**.

Na osnovu nekoliko održanih sastanaka stručnih institucija i na osnovu njihovih **kataloga** donesena je **važeća klasifikacija vozila**. Kasnije je ista na koordinacionim sastancima stručnih institucija dopunjavana i mijenjana. Uglavnom se radilo o dodavanju novih **oblika karoserije**.

3. NOVA KLASIFIKACIJA VOZILA

Pravilnikom o izmjenama i dopunama pravilnika o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u saobraćaju na cestama, Službeni glasnik bih, broj 26/19 od 05.04.2019. godine i to članom 45. istog usvojena je i **nova klasifikacija vozila**. [2]

Ovaj pravilnik stupio je na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH". U Član 45. je detaljno opisano kada se primjenjuje nova klasifikacija:

(1) **Važeća klasifikacija** primjenjivaće se na vozila koja su već registrovana u Bosni i Hercegovini, kao i na vozila koja će se **prvi put registrovati**, a u trenutku proizvodnje su prema istoj klasifikovana.

(2) Nova klasifikacija koja je data u Prilogu 1. ovog pravilnika postaje prilog 6. Pravilnika o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u prometu na cestama i čini njegov sastavni dio, primjenjuje se na vozila koja se prvi put registruju u Bosni i Hercegovini, a u trenutku proizvodnje su prema njoj klasifikovana (podatak iz izjave o usklađenosti „COC“ dokument-Certificate of Conformity" dokumenta, odnosno potvrde proizvođača).

27 Mustafić I., Beganović S., Agić D., Barut M. i Klisura F. (2010): ZBORNİK OSNOVNIH PRAVILNIKA VEZANIH ZA RAD STANICE TEHNIČKIH PREGLEDA, Zenica, Institut za privredni inženjering d.o.o., str. 218-223.

(3) **Nova klasifikacija** iz stava (2) ovog člana primjenjuje se za sva vozila koja **se prvi put registruju** u Bosni i Hercegovini počevši od 01.11.2019. godine.

(4) Klasifikacija iz stava (2) ovog člana primjenjuje se i na vozila kategorija R i S koja se prvi put registruju u Bosni i Hercegovini.²⁸

Nova klasifikacija je nakon niza sastanaka i usaglašavanja i pripremnih radnji implementirana u razne informacione sisteme na svim nivoima od **01.09.2020.** godine. Znači od predviđenog perioda se kasnilo preko godinu dana. Od 01.09.2020. godine su i stara (važeća) i nova klasifikacija u primjeni. Kod donošenja gore navedenog Pravilnika se potkrala i jedna greška. U izmjenama je navedena ova klasifikacija pod članom 45., ali nije navedeno koji član ista treba zauzeti u izvornom Pravilniku. Treba naglasiti da je za sve članove tačno napisano samo u ovom članu se potkrala greška, koju treba ispraviti u narednim izmjenama.

U Pravilniku o tehničkim pregledima vozila (Službeni glasnik BiH, br. 33/19; 29/20; 56/21) Prilogu 9. Elektronska forma dokaza o tehničkoj ispravnosti vozila obavezno treba sadržavati sljedeće podatke: dijelu **TEHNIČKI PODACI O VOZILU** navedeno je **Vrsta vozila** se odabira iz ISTP na osnovu klasifikacije vozila prema Pravilniku o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uslovima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u saobraćaju na cestama. Kategorizacije po pojedinim navedenim stavkama iz eTP mogu se mijenjati i dopunjavati. Eventualno proširenje podataka u eTP može se naknadno definisati kroz zajedničku saradnju i usaglašen stav Ministarstva, Agencije, nadležnih entitetskih ministarstava i službe Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine. [2]

4. SLIČNOSTI STARE (VAŽEĆE) I NOVE KLASIFIKACIJE

Obje klasifikacije vozila kao izvor imaju UN ECE pravilnike i rezolucije, EU uredbе i direktive i standard BAS ISO 3833:2003 i Zakon o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini. Važeća klasifikacija u odnosu na novu zasnovana je prevashodno na osnovu UN ECE pravilnika i rezolucija dok je nova zasnovana na osnovu zvanoljenih ECE pravilnika i najnovijih EU uredbi i direktiva.

5. RAZLIKE STARE (VAŽEĆE) I NOVE KLASIFIKACIJE

Za detaljno praćenje razlika i sličnosti između klasifikacija vozila, koje su u upotrebi u Bosni i Hercegovini dobro bi bilo pročitati i potpuni tekst istih. U ovom radu pokušaćе se ukazati na bitne razlike između istih. Iz poglavlja 2. i 3. se vidi da je nova klasifikacija prilog državnog Pravilnika i da se ista može mijenjati samo kroz izmjene tog Pravilnika. Važeća (stara) klasifikacija se mogla mijenjati i dopunjavati na osnovu dogovora stručnih institucija.

U Pravilniku o tehničkim pregledima vozila (Službeni glasnik BiH, br. 33/19; 29/20; 56/21) Prilogu 9. Elektronska forma dokaza o tehničkoj ispravnosti vozila obavezno treba sadržavati sljedeće podatke: dijelu **TEHNIČKI PODACI O VOZILU** nema nikakve podjele vrste vozila nego se direktno poziva na klasifikacije, a u Pravilniku koji je stavljen van snage bespotrebno su vršene podjele na vrste vozila na dva mjesta.

28 Mustafić I., Agić D., Barut M. i Beganović S. (2021): ZBORNIK OSNOVNIH PROPISA VEZANIH ZA CESTOVNI SAOBRAĆAJ, Zenica, Institut za privredni inženjering d.o.o., str. 184-185, str.191-219.

5.1. RAZLIKE STARE (VAŽEĆE) I NOVE KLASIFIKACIJE L KATEGORIJA

Najveće razlike između klasifikacija vozila u upotrebi su kod vrste vozila L (motocikli, tricikli i četverocikli). Tako na primjer kod vrste vozila L (motocikli, tricikli i četverocikli) vozila su podjeljena na sedam potkategorija (L1=L1e; L2=L2e; L3=L3e; L4=L4e; L5=L5e; L6=L6e; L7=L7e)²⁹. Prema važećoj (staroj) klasifikaciji vozila L kategorije su bila podjeljena na sedam potkategorija, a po novoj na sedam kategorija/potkategorija/pot-potkategorija/naziv. Važeća klasifikacija je podjeljena dodatno i po obliku karoserije dok u novoj klasifikaciji u samom njenom nazivu je naglašeno o kakvom obliku karoserije se radi. Vidljivo je da kod važeće klasifikacije od L3 kategorije postoji za svako vozilo opcija otvoreni i zatvoreni oblik karoserije osim L4. U novoj klasifikaciji je navedeno u samom nazivu ako se radi o zatvorenom obliku. U važećoj klasifikaciji postoji i opcija LAKI koja se pridodaje u obliku karoserije zavisnosti od tehničkih karakteristika. Znatno je detaljnija podjela vozila L kategorije po novoj klasifikaciji. Postoji izbor LAKI, postoji više vrsta potkategorija i potpotkategorija – ENDURO, TRIAL, TERENSKI, te podjela na MALE, SREDNJE i VELIKE snage. Ostale razlike se mogu vidjeti jednostavnim pregledom Tabela 1. i 2.

Tabela 1. Podjela vozila L kategorije prema važećoj (staroj) klasifikaciji

OPĆA PODJELA KATEGORIJE	PODJELA PO OBLICIMA KAROSERIJE	
	KATEGORIJE	OBLIK KAROSERIJE
L1 - MOPED	L1 - MOPED	-
L2 - MOPED	L1 - MOPED	SKUTER
L3 - MOTOCIKL	L2 - MOPED	-
L4 - MOTOCIKL	L2 - MOPED	SKUTER
L5 - MOTORNI TRICIKL	L2 - MOPED	SA BOČNOM PRIKOLICOM
L6 - LAKI ČETVEROCIKL	L3 - MOTOCIKL	OTVORENI LAKI
L7 - ČETVEROCIKL	L3 - MOTOCIKL	ZATVORENI LAKI
	L3 - MOTOCIKL	OTVORENI
	L3 - MOTOCIKL	ZATVORENI
	L4 - MOTOCIKL	SA BOČNOM PRIKOLICOM
	L5 - MOTORNI TRICIKL	OTVORENI LAKI
	L5 - MOTORNI TRICIKL	ZATVORENI LAKI
	L5 - MOTORNI TRICIKL	OTVORENI
	L5 - MOTORNI TRICIKL	ZATVORENI
	L6 - LAKI ČETVEROCIKL	OTVORENI
	L6 - LAKI ČETVEROCIKL	ZATVORENI
	L7 - ČETVEROCIKL	OTVORENI
	L7 - ČETVEROCIKL	ZATVORENI

Tabela 2. Podjela vozila L kategorije prema novoj klasifikaciji

KATEGORIJA/POTKATEGORIJA/POT-POTKATEGORIJA/NAZIV
L1e-A-MOPED NISKIH PERFORMANSI
L1e-B-MOPED
L2e-P-PUTNIČKI LAKI TRICIKL
L2e-U-TERETNI LAKI TRICIKL
L3e-A1-MOTOCIKL MALE SNAGE
L3e-A1E-MOTOCIKL MALE SNAGE "ENDURO"

²⁹ L1, ..., L7 – označavanje prema UNECE pravilnicima, a L1e, ..., L7e – označavanje prema EEC/EC/EU direktivama

KATEGORIJA/POTKATEGORIJA/POT-POTKATEGORIJA/NAZIV
L3e-A1T-MOTOCIKL MALE SNAGE "TRIAL"
L3e-A2-MOTOCIKL SREDNJE SNAGE
L3e-A2E-MOTOCIKL SREDNJE SNAGE "ENDURO"
L3e-A2T-MOTOCIKL SREDNJE SNAGE "TRIAL"
L3e-A3-MOTOCIKL VELIKE SNAGE
L3e-A3E-MOTOCIKL VELIKE SNAGE "ENDURO"
L3e-A3T-MOTOCIKL VELIKE SNAGE "TRIAL"
L4e-A1-MOTOCIKL SA BOČ. PRIKOLICOM, MALE SNAGE
L4e-A2-MOTOCIKL SA BOČ. PRIKOLICOM, SREDNJE SNAGE
L4e-A3-MOTOCIKL SA BOČ. PRIKOLICOM, VELIKE SNAGE
L5e-A-PUTNIČKI TRICIKL
L5e-B-TERETNI TRICIKL
L6e-A-LAKI ČETVEROCIKL
L6e-BP-PUTNIČKI ZATVORENI LAKI ČETVEROCIKL
L6e-BU-TERETNI ZATVORENI LAKI ČETVEROCIKL
L7e-A1-ČETVEROCIKL A1
L7e-A2-ČETVEROCIKL A2
L7e-B1-TERENSKI ČETVEROCIKL B1
L7e-B2-TERENSKI ČETVEROCIKL B2
L7e-CP-PUTNIČKI ZATVORENI ČETVEROCIKL
L7e-CU-TERETNI ZATVORENI ČETVEROCIKL

5.2. RAZLIKE STARE (VAŽEĆE) I NOVE KLASIFIKACIJE M KATEGORIJA

U kategoriju **M**: motorno vozila na najmanje četiri točka konstruisano i namijenjeno prvenstveno za prijevoz putnika i prtljaga spadaju putnički automobili i autobusi. Kod kategorije M1 putnički automobil (vozila namijenjena za prijevoz putnika, koja osim sjedišta vozača imaju najviše osam sjedišta) uočljiva je velika sličnost i ista stvara i problem kod stručnog osoblja, koje svakodnevno radi sa ovim klasifikacijama. Da bi se mogla napraviti razlika, a i da bi šira javnost znala koja klasifikacija je upisana na njihovim dokumentima kod važeće "stare" klasifikacije vozila na potvrdi o registraciji je ispis M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL, a kod "nove" klasifikacije vozila je ispis M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL. Kod nove klasifikacije znači nema razmaka između M1 i crtice i crtice i riječi PUTNIČKI, a kod važeće klasifikacije postoji razmak. Tabela 3. i 4. su date podjele vozila M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL na osnovu važeće (stare) i nove klasifikacije. Najveća razlika je uvođenje oblika karoserije u novoj klasifikaciji **AG-PUTNIČKI PICK-UP**. Vozilo ovakvog izgleda i oblika karoserije je prema važećoj „staroj“ klasifikaciji svrstavano pod N1-TERETNO VOZILO. Veliki broj fizičkih lica nije mogao registrovati pick-up vozila, jer fizičko lice mora ispuniti niz uslova da bi moglo registrovati teretno vozilo. U novoj klasifikaciji postoje oblici karoserije i putničkog i teretnog pick-up vozila. Također, u novoj klasifikaciji postoji izbor i vozila **SC-VOZILO HITNE POMOĆI**, dok u važećoj klasifikaciji nije postojao izbor vozila hitne pomoći nego je postojala mogućnost izbora **SC-AMBULANTA**. U novoj klasifikaciji je moguće odabrati i vrstu vozila **AMBULANTA** kod teretnih i priključnih vozila. Podjela vozila, koja vrše prevoz i medicinsku brigu o pacijentima je posebna tema i trebala bi biti obrađena u narednom periodu.

Tabela 3. Podjela vozila M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL kategorije prema važećoj (staroj) klasifikaciji

KATEGORIJE	OBLIK KAROSERIJE
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	AA-LIMUZINA
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	AA-LIMUZINA KABRIOLET
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	AA-PRODUŽENA LIMUZINA
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	AB-LIMUZINA SA ZAKOŠENIM ZADNJIM VRATIMA
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	AC-KARAVAN
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	AD-KUPE
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	AE-KUPE KABRIOLET
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	AF-VIŠENAMJENSKO VOZILO
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	SA-VOZILO ZA STANOVANJE
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	SB-BLINDIRANO VOZILO
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	SC-AMBULANTA (sanitetsko vozilo)
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	SD-POGREBNO VOZILO
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	TERENSKO
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	SG-SPECIJALNO-OSTALO
M1 - PUTNIČKI AUTOMOBIL	BUGGY

Tabela 4. Podjela vozila M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL / MIG-PUTNIČKI AUTOMOBIL, TERENSKI kategorije prema novoj klasifikaciji

KATEGORIJE	OBLIK KAROSERIJE
M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL	AA-LIMUZINA
M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL	AA-LIMUZINA KABRIOLET
M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL	AA-PRODUŽENA LIMUZINA (PRODUŽENI SEDAN)
M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL	AB-LIMUZINA S (PODIZNIM) ZADNJIM VRATIMA
M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL	AC-KARAVAN
M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL	AD-KUPE
M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL	AE-KABRIOLET
M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL	AF-VIŠENAMJENSKO VOZILO
M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL	AG-PUTNIČKI PICK-UP
M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL	SA-MOTORNOM VOZILOM ZA STANOVANJE
M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL	SB-BLINDIRANO VOZILO
M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL	SC-VOZILO HITNE POMOĆI
M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL	SD-POGREBNO VOZILO
M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL	SG-SPECIJALNO, OSTALO
M1-PUTNIČKI AUTOMOBIL	SH-VOZILO PRILAGOĐENO ZA INVALIDSKA KOLICA

Autobusi M2 i M3 su vozila namijenjena za prijevoz putnika koja, osim sjedišta vozača, imaju više od osam sjedišta (dalje se autobusi dijele s obzirom na masu i broj putnika na velike i male). Kod autobusa glavna razlika između važeće i nove klasifikacije je u tome da u novoj klasifikaciji u obliku karoserije nema mogućnosti izbora vrste vozila **TROLEJBUS**, koja postoji u staroj (važećoj) klasifikaciji. U novoj klasifikaciji zavisno od oblika karoserije trolejbusi se klasifikuju kao i svi ostali autobusi, a kod vrste pogona potrebno je obratiti pažnju šta izabrati.

5.3. RAZLIKE STARE (VAŽEĆE) I NOVE KLASIFIKACIJE N KATEGORIJA

Kategorija N su teretna motorna vozila. To su vozila sa najmanje četiri točka konstruisana i namijenjena prvenstveno za prijevoz tereta. Kod ove vrste vozila u važećoj klasifikaciji kada

se radilo o teretnim **radnim vozilima** u obliku karoserije je bio naziv radno. Teretna vozila kojim se prevashodno obavljali određeni radovi, a ne vršenje prijevoza imala su manje dadžbine prema budžetima, pa je ovaj dodatak radno u nazivu bio veoma bitan određenim državnim institucijama, koje su kontrolisale uplate prema budžetima.

U novoj klasifikaciji nema ovog naziva radno. Sve je riješeno putem izbora namjene vozila ZA VRŠENJE RADA.

5.4. RAZLIKE STARE (VAŽEĆE) I NOVE KLASIFIKACIJE O, T, C, R i S KATEGORIJA

Kategorija O: vozilo na točkovima bez pogonskog agregata koje je konstruisano i osposobljeno za priključenje uz motorno vozilo (L, M, N) i namijenjeno za prijevoz lica ili/i tereta ili vršenje određenog rada ili za smještaj lica. Kategorija O je znatno bolje definisana u novoj klasifikaciji u odnosu na važeću (staru) klasifikaciju. Isto kao i kod teretnih vozila kod ove vrste vozila u važećoj klasifikaciji kada se radilo o priključnim radnim vozilima u obliku karoserije je bio dodat naziv radno. Priključna vozila kojim se prevashodno obavljali određeni radovi, a ne vršenje prijevoza imala su manje dadžbine prema budžetima. U novoj klasifikaciji nema ovog naziva radno. Sve je riješeno putem izbora namjene vozila ZA VRŠENJE RADA. U novoj klasifikaciji vozila kategorije **O** su podjeljena u **četiri izvedbe**, a u važećoj (staroj) klasifikaciji u **tri**.

U važećoj (staroj) klasifikaciji traktorske prikolice su bile navedene samo u obliku karoserije pod nazivom traktorska, dok u novoj klasifikaciji za **priključna vozila za traktore** postoji posebna kategorija **R – teretno priključno vozilo traktora**, koja je dodatno podjeljena na potkategorije. U kategoriju T i C spadaju traktori na točkovima i gusjenicama. U odnosu na važeću (staru) klasifikaciju u novoj klasifikaciji nema kategorije **T5**. U novoj klasifikaciji svaka kategorija traktora je dopunjena na kraju sa indeksom „a“ ili „b“ u skladu sa konstrukcijski određenom brzinom. Na ovaj način se omogućilo i registrovanje vozila klasifikovanih kao traktori u EU u Bosni i Hercegovini, a koji svojim izgledom podsjećaju na „četverotočkaše“. Dodana je i nova kategorija vozila u novoj klasifikaciji radi se o kategoriji **S – priključna vučena oprema traktora**, ova kategorija nije postojala u staroj klasifikaciji. I što se tiče izbora namjene vozila treba naglasiti da motorna i priključna vozila služe za prijevoz/promet putnika (osoba) i tereta (stvari), kao i za vršenje određenog rada. U novoj klasifikaciji je dodana nova namjena vozila **prijevoz posmrtnih ostataka** ostale namjene vozila su ostale iste.

6. ZAKLJUČAK

Iz ove kratke analize sličnosti i razlika između klasifikacija vozila, koje su u upotrebi u Bosni i Hercegovini ukazalo se na najbitnije prije svega razlike. Iako se radi o propisima, koji svoje izvore povlače sa istog vrela postoje manje ili više bitne razlike. Za obične građane najbitnija je uvođenje putničkog pick-up vozila i moguće registracije istog na fizička lica. Što se tiče vozila hitne pomoći uvođenje tog naziv riješilo je dileme kod evidentiranja, te vrste vozila na naplatnim rampama na autoputu. Uvođenje posebne kategorije za priključna vozila za traktore i njena dalja detaljna podjela – **R** riješila su problema koje i kakve traktorske prikolice mogu biti. Isto tako detaljna podjela kategorije **O** otklonila je sve moguće nedoumice koje bi mogle nastati u šifarniku i kodiranju vozila iz uvoza. Prednost važeće u odnosu na novu klasifikaciju je u odrednici **RADNO** koja je bila upisana u obliku karoserije kod radnih vozila zbog mogućih plaćanja prema državnim budžetima. Sada takva vozila se mogu razlikovati prema upisu namjene vozila, ali problem je što se podatak o namjeni vozila unosi na dosta manje dokumenata u odnosu na oblik karoserije. Za šire građanstvo ovaj rad je dobra informacija da

budu upoznati koji i kakvi i na osnovu čega se podaci unose u njihove dokumente (Potvrda o registraciji, Potvrda o vlasništvu, Carinska deklaracija, Potvrda o usklađenosti, Potvrda o ispitivanju i tome slično).

7. LITERATURA

- [1] Mustafić I., Beganović S., Agić D., Barut M. i Klisura F. (2010): ZBORNİK OSNOVNIH PRAVILNIKA VEZANIH ZA RAD STANICE TEHNIČKIH PREGLEDA, Zenica, Institut za privredni inženjering d.o.o. ;
- [2] Mustafić I., Agić D., Barut M. i Beganović S. (2021): ZBORNİK OSNOVNIH PROPISA VEZANIH ZA CESTOVNI SAOBRAĆAJ, Zenica, Institut za privredni inženjering d.o.o..

